

Ana C Carvalhaes och Luís Bonilla: Den Madurovänliga vänstern överger Venezuelas arbetare och folk

[Ur [International Viewpoint](#), 20 augusti 2024. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Till skillnad från de senaste 25 åren vid val i Venezuela – och det har hållits dussintals val sedan Hugo Chávez' seger 1998 – har den breda latinamerikanska vänstern, inklusive hela gruppen anhängare av "progressivism",* nu splittrats uppifrån och ner efter presidentvalet den 28 juli.

En allt mindre, men ännu talrik, sektor fylld av intellektuella, upprepar argumenten från São Paulo Forum,¹ enligt vilka man för att rädda Venezuela och regionen från USA-imperialismen till varje pris måste stöda Nicolás Maduros regering. Detta pris innefattar förstås möjligheten att Maduro denna gång, till skillnad från tidigare gånger, trots allt kanske inte har vunnit valet, eftersom han hittills har vägrat att bevisa sin seger.

Enligt denna logik, som mer grundar sig på klassisk geopolitik än på marxism, är allting rättfärdigt och faktiskt nödvändigt för att "inte överlämna" makten i Venezuela (och dess olja) "till högern". Om Nicolás Maduro vann valet eller inte, är enligt denna geopolitiska logik underordnat den "progressivt nationalistiska" tvingande nödvändigheten att hindra USA-imperialismen, som förkroppsligas i oppositionskandidaten Edmundo González, från att slå sig ner i Miraflorespalatset och på så sätt äventyra det statliga ägandet av PDVSA (Petróleos de Venezuela SA), som äger en av världens största olje- och gastillgångar. Förvisso fokuserar en annan del av dessa nya Maduro-anshängare mindre på olja och mer på vilken tragedi det skulle vara att erkänna nederlaget för Maduro, som betraktas som vänster, mot bakgrund av yttersta högerns framgångar i världen och regionen. Men för båda grupperna finns det inget annat alternativ än att hålla sig till Maduro – inte ens förhandlingar mellan de två sidorna i Venezuelas konflikt, som Lula och Gustavo Petro föreslår, troligen med målet att enas om en maktfördelning mellan de två partierna, inklusive vissa garantier för demokratiska rättigheter och att PDVSA:s integritet ska skyddas.

Historien, fakta spelar ingen roll

Som en påminnelse: vilken är skiljelinjen mellan höger och vänster – prat eller handling? Maduro vidmakthåller förvisso en sorts retorik med en hel del vänsterbegrepp. Han säger att hans regering är en "allians mellan militären, polisen och folket", alltså antiimperialistisk och för socialism. Han måste rättfärdiga sig på hemmaplan och utomlands som Chávez' efterträdare, men det enda han har gjort är att avveckla landvinningarna och åren av framsteg under den bolivarianska processen. Bakom det första intrycket finns det faktum att hans politik sedan 2013 har varit att uppmuntra en ny affärssektor i landet att berika sig, och likt en Bonaparte förhandla mellan den venezuelanska

* Kallas ibland också för "framstegsoptimism" – öa.

1 En bred allians av vänsterpartier som 1990 bildades av det brasilianska Arbetarpartiet och idag består av mer än 100 organisationer, inklusive Kubas kommunistparti, Ortegas parti i Nicaragua, och Evo Morales och hans parti MAS i Bolivia. Uruguays Breda front har sedan mer än ett år tagit avstånd från Maduro. Nu har Lula, Petro och López Obrador definitivt "splittrat" blocket, även om den sistnämnde har lämnat förhandlingarna.

borgarklassens nya och gamla fraktioner (med undantag för den del som är hårdast knuten till den amerikanska högern, nämligen Maria Corina Machado och Edmundo González) för att få bli kvar i regeringen.

Maduro har tagit en öppet auktoritär väg, och alltid gynnat affärssektorer, i synnerhet entreprenörer och tjänsteföretag inom oljeindustrin, vars vinster livnär den nya borgarklassen, och av vilka stora delar har delats ut till de högsta kretsarna i hans väpnade styrkor och polis. (Härav alliansen...) Mer än 800 lyxbilar konfiskerades 2023 från ungefär 100 personer som var inblandade i korruption i PDVSA, vilket är symptomatiskt för det moraliska förfallet bland regeringsledare.² Inte ens under västimperialisternas mest intensiva sanktioner mot Venezuela – som började med Obama-administrationen, fortsatte med Trump och blev mer flexibla under Biden – har han vidtagit några åtgärder för att konfrontera det globaliserade finanssystemet och dess inhemska anhängare. Han har delat ut en stor del av den allt mindre statsbudgeten till privata banker för att garantera försäljningen av utländsk valuta till privata företag och kupongklippare, något som har blivit en politik för att subventionera och gynna de rika.³

Alltsedan förordning 2792 från 2018 har hans regering samtidigt förbjudit strejker, att ställa krav, arbetarklassens rätt att mobilisera, organisering och legalisering av nya fackföreningar, och när fackföreningsledare ifrågasätter den interna praktiken i företag, eller bara ber om löneökning och sjukförsäkringar, åtalas de och kastas i fängelse. Det var fallet vid Siderúrgica del Orinoco (Sidor), den största koncentrationen proletärer i Venezuela: efter att de mellan juni och juli 2023 hade mobiliserat för löner och förmåner utsattes de för ett intensivt förtryck. De fackliga delegaterna Leonardo Azócar och Daniel Romero har ända sedan dess suttit i fängelse.⁴

Maduros och hans omgivnings ”antiimperialism” hindrar honom inte från att leverera den olja USA behöver via Chevron och andra stora utländska företag (som Repsol), i ett läge där USA:s finansdepartement ger dem tillstånd att utvinna Venezuelas svarta guld, samtidigt som de förbjuder företagen att betala skatter och avgifter till Venezuela.⁵ Att Maduro godtar dessa nykoloniala villkor visar hur begränsad hans antiimperialism är.

Sanktionerna mot Venezuela har blivit mer flexibla under Biden (som är pressad av kriget i Ukraina), men Maduro fortsätter att prata om att allt är sanktionernas fel, som en förevändning för att gå vidare med strukturella förändringar som på ett grundläggande sätt drabbar arbetande människor. Politiskt sett har diskussionen om USA:s sanktioner (som är verkliga, konkreta och avskräckande) förlorat sin politiska effekt i Venezuela inför den pråliga, luxuösa livsstilen bland de som nu styr landet.

Arbetarklassen som ett tillbehör

Man har ersatt en vänsteranalys av den venezuelanska arbetarklassens situation med ”oljans geopolitik”. Denna binära geopolitik ser bara motsättningen mellan imperialismen och den venezuelanska staten (som otvivelaktigt är en viktig och verklig motsättning). Den är inte

² Förskingringen av omkring 15 miljarder dollar från PDVSA:s tillgångar ledde till att företagets chef och den tidigare oljemministern Tareck El Aissamis avsattes i april förra året. Se [Globo](#), 9 april 2024.

³ Angående Maduros ekonomiska politik och förhållande till landets företagssektor, se [Nuevo Sociedad](#), juni 2024.

⁴ [Aporrea](#), 20 maj 2024.

⁵ Det är de villkor som slås fast i den så kallade Licens 44, med vilken Biden-administrationen i oktober 2023 åter tillät försäljning av venezuelansk olja till USA och utländska privatföretag.

tillräckligt dialektisk för att i ett scenario med många motsättningar ta med det arbetande folkets materiella och politiska situation, deras strävanden och alternativ, i beräkningen. Det är som om det vore en underordnad fråga eller en sekundär motsättning. Maduroanhängarnas ”mantra” för att rättfärdiga att de utelämnar klassanalysen är att man måste hindra högern från att komma till makten, men då bortser de från det faktum att Venezuela har en regering som genomför högerens strukturella ekonomiska recept, bara med vänsterretorik. Det skulle räcka att tala med arbetarna på Sidor eller PDVSA (inte CBST:s byråkrati eftersom de är för cheferna), med lärare och universitetsprofessorer, för att se den fruktansvärda materiella situation de lever under (minimilön på 4 dollar i månaden, medellön 130 dollar i månaden, varav 80% utgörs av bonusar), och samtidigt bland de största förlusterna av demokratiska rättigheter på årtionden för deras organisationer, mobilisering och kamp.

Progressivismens nya geopolitiker diskuterar valen den 28 juli utifrån samma agenda som internationella konventionella media (CNN, CBS och andra), bara från andra sidan vägen. De försvarar inte María Corina Machados och Edmundo González’ intressen, utan Maduros och den nya borgarklassens intressen, med det felaktiga antagandet att Maduro är lika med arbetarklassen, men utan att analysera vilken arbetar- och folkfientliga politik Maduro har fört. Genom att begränsa sin analys av situationen till valresultaten går de i den ”lagliga fetischismens” fälla, men de gör det också utan klasskriterier. Problemet är inte bara att Maduro och CNE har underlåtit att visa hur de fick fram siffrorna för att ge presidenten segern i valet den 28 juli, utan också hur denna situation påverkar de konkreta demokratiska friheter under vilka arbetarklassen verkar och överlever.

Om det saknas insyn och legitimitet under nationella val där de registrerade kandidaterna representerade olika nyanser av borgerliga program, så är det svårt att tänka sig hur man ska kunna återställa de minsta demokratiska friheter som arbetarklassen behöver för att försvara sig mot kapitalets offensiv mot deras arbetskraft (rätten till anständiga löner, rätt att strejka, föreningsfrihet, rätt att mobilisera, uttrycka åsikter och organisera sig i politiska partiet). Arbetarklassen är på ett grundläggande sätt intresserad av hur situationen efter 28 juli på kort sikt tillåter eller begränsar de friheter den behöver för att uttrycka sig som utsugen klass. Men denna motsättning finns inte med i den nya ”progressiva” geopolitikens logik och diskussion.

Komprometterande utelämnanden och tystnader

Dessa ”progressiva” personer är inte bekymrade över förtrycket av arbetarnas och folkets fackliga och politiska organisationer,⁶ och inte heller över att Maduro hindrade alla som var vänster i PSUV från att delta i de senaste nationella valen – till och med till priset att infiltrera, angripa ledarskapen för Folkliga valrörelsen (MEP), Partiet fosterlandet för alla (PPT), Tupamaros och Venezuelas kommunistparti (PCV) och göra dem till en sak för domstolarna!⁷ Maduros anhängare underlåter att nämna att regeringen ökade förtrycket efter 28 juli, inte längre mot medelklassen utan i grund och botten mot arbetarklassen, och skickade omkring 2.500 ungdomar i fängelse för omskolning, alltså

6 Se Bonillas artikel om detta ämne [här](#): ”Förordning 2792 från 2028 som avskaffar kollektivavtal och rätten att strejka, ONAPRE:s föreskrifter som åsidosätter de rättigheter som en viktig del av de offentliganställda, arbetare inom utbildning, sjukvård och andra sektorer, hade erhållit, är en del av de naturliga begränsningsåtgärderna och visar att den nya och den gamla borgarklassen har gemensamma intressen att gå vidare i överenskommelse med breda sektorer av det nationella kapitalet och dess politiska representanter.”

7 Venezuelas kommunistparti drogs till skiljedomstol och förhindrades presentera kandidater i augusti 2023.

utsätta dem för plågsam offentlig hjärntvätt.

De håller tyst om att det har byggts två maximalt säkra fängelser för de som tas till fånga under protester eller anstiftar protester på sociala media. De ignorerar fängslandet av flera oppositionspolitiker och direkta hot mot andra som gjorts i TV – exempelvis ”hammarministern” Diosdado Cabellos hot mot Caracas’ tidigare borgmästare Juan Barreto, eller mot kulturministerns bror, Vladimir Villegas.⁸ Om hoten mot offentliga figurer ser ut på detta sätt, så är det ännu värre i de områden där vanliga människor som inte är mediafigurer finns. På senare tid har vi sett hur säkerhetsstyrkor utplaceras i vanliga kläder för att hota aktivister – det hände till exempel lördagen den 10 augusti mot Koddy Campos och Leandro Villoria, som är ledare för hbtq-gruppen i Caracas. Och under de följande dagarna markerade regeringstjänstemän aktivisternas hus i ett av chavisternas traditionella fästen, ”23 februari” i Caracas, med ett kors för att skrämja dem för demonstrationer.

Den geopolitiska vänstern håller tyst om dödsiffran efter 28 juli (omkring 25 enligt beräkningar av människorättsorganisationer och sociala rörelser), och påstår att det bara var högeranhängare. Det är inte bara osant, utan utgör också ett steg bakåt i de framsteg för mänskliga rättigheter som har gjorts i regionen under perioden efter diktaturena.

Den geopolitiska progressivismen upprepar drömmen om en folklig regering som inte finns längre, som har suddats ut av Maduros omvandling och arbetarfientliga politik. De verkar be den venezuelanska arbetarklassen att bara kämpa för sina rättigheter inom de ramar som Maduro tillåter, så att de på avstånd kan ge näring till den utopi som de [geopolitikerna] inte kan bygga i sina egna länder. Denna progressivism inser inte att högerkandidatens ökande popularitet är resultatet av att alla tänkbara vänsteralternativ har förbjudits. Machado-Gonzales’ valframgång har till stor del varit ett resultat av misstag från Maduro och hans anhängares misstag.

Men oljan då?

Alla de allvarliga fakta som nämns ovan anser anhängarna till Maduros ”seger” vara sekundära ”demokratiskt formella” detaljer i förhållande till faran av att den ”smutsiga” högern återigen skulle få makten i Venezuela. Resonemanget är lika tomt på klasskriterier som det saknar grundläggande observationer om landets verklighet.

Som en del av kriget i Ukraina har USA:s finansminister sedan november 2022 tillåtit Chevron att exploatera och exportera olja från Venezuela, på villkor att de inte betalar några skatter eller avgifter till den venezuelanska regeringen – nykoloniala villkor som inte ens förekom i regeringarna före Chávez men har accepterats av Maduro. Sedan dess har Venezuela än en gång blivit en stadig leverantör av olja till Nordamerika. Det förklarar Bidens känsliga balansakt och USA:s långa väntan på den progressiva trion Lulas, Petros och AMLO:s ansträngningar (en trio som AMLO lämnade förra veckan).

Man måste vara försiktig när man talar om USA:s embargo mot Venezuela. Det finns embargo och embargo. De sanktioner som har påverkat mat, medicin och reservdelar till bussar och bilar som transporterar folket har på ett avgörande sätt bidragit till att fyra till fem miljoner arbetare har lämnat landet. Men Venezuela har lyckats bli den sjätte största leverantören av olja till USA, före

⁸ Diosdado Cabello leder ett TV-program där han fördömer de illojala som förrädare och avrättar dem med en jättelik hammare. Nej, det är inte en latinamerikansk fantasyberättelse.

länder som Storbritannien och Nigeria,⁹ utan att de nya intäkterna från denna ”oljeöppning” på något som helst sätt har förbättrat folkets levnadsstandard.

Det som står på spel i Venezuela är vilken av de härskande klassernas sektorer – den gamla, ”smutsiga” oligarkiska borgarklassen eller de nya affärssektorer som är knutna till den ”bolivarianska” militären, som har berikat sig under Maduro – som ska kontrollera oljeaffärerna. Så det är en strid om vem som ska få lejonparten av oljeintäkterna. Båda kommer att garantera den geostrategiska tillgången på olja till de kapitalistiska länderna i väst, och kommer att alltmer begränsa utdelningen av oljeinkomster till folket – eftersom de till sin natur är kapitalistiska, borgerliga sektorer, och eftersom den fossilexporterande ensidigt utvinnande statens karaktär inte har berörts av den bolivarianska processen, eftersom Maduro trots sin retorik varken är socialist eller antiimperialist. Det är naivt och tyder på dålig kunskap att tänka sig att Maduro har ett program och tillräckligt mod för att konfrontera de imperialistiska planerna att åter få in den olja som Venezuela kan producera på världsmarknaden. Det är ett stort misstag att, i namn av den påstådda suveränitet som Maduro försvarar, blunda för regimens ökande auktoritära tendenser mot de missnöjda arbetarna och folket.

Det bör också sägas att det är tragiskt att de geopolitiska Maduroanhängarna fortfarande tror att räddningen för Venezuela kommer att komma från det som i själva verket är landets historiska förbannelse: dess oljerikedomar. Vilket till och med den store brasilianska utvecklingsförespråkaren Celso Furtado, utan att vara socialist eller ekolog, redan på 1950-talet pekade ut som ett stort problem för landet han då levde i.

Finns det någon utväg?

Det är klart att det är en tragedi att högeroppositionen, som redan har besegrats vid valurnorna av Chávez flera gånger och en gång av Maduro, har blivit så stark just nu när den har sin mest extrema del, oligarken Maria Corin Machado, i ledningen. Det faktum att denna extremhöger kanske har vunnit eller har varit mycket nära att vinna valet är en ännu större tragedi – det finns ingen annan anledning till varför Maduro envist vägrar publicera resultaten och förtrycker folket så hårt. Just av denna orsak, att en fredlig lösning är svår och att det är svårt att svälja att behöva lämna över regeringen till denna sektor, så kanske det enda sättet att undvika det ”blodbad” som båda sidor hotar Venezuela med är det som Brasiliens och Colombias regeringar pekar på: att presentera resultaten, föra förhandlingar mellan båda sidor, först och främst Maduro själv (regeringsgrupperna har vägrat samtala med oppositionen och granska de resultat som den har lagt fram). Man kan förvänta sig garantier för minimala demokratiska rättigheter, att de politiska fångarna befrias och förtrycket upphör, en bred facklig och partipolitisk frihet, men det går också att förhandla om bestämmelser som skyddar PDVSA.

För tillfället är de rätt politik att stöda den förhandlingslösning som Colombia och Brasilien föreslår – och som stöds av Chile och, givetvis, förkastas av diktatorn Daniel Ortega – eftersom den är mycket mer välbetänkt, läglig och gynnsam för landets arbetare och folk. Denna politik står i konflikt med en alltmer auktoritär regim som förtrycker ungdomar, fackföreningsmedlemmar och vänstermotståndare, och är mindre naiv och byråkratiskt vinklad än att bara stöda regeringens oegentligheter och godtycke. Å ena sidan gör den det möjligt att hävda att yttersta högern inte ska dela upp PDVSA och försämra de få återstående sociala framstegen. Å den andra utgår den inte från

⁹ [Brasil de Fato](#), 3 juni 2024.

den felaktiga förutsättningen att Maduro och hans byråkratiskt borgerliga militära omgivning framför allt annat kommer att garantera Venezuelas ”suveränitet”.

Nationell suveränitet och folklig överhöghet

Den latinamerikanska ”progressivismen” använder, precis som tredje-världen-tänkare och den stalinistiskt påverkade vänstern, begreppet suveränitet genom att blanda ihop två olika betydelser: nationell suveränitet och folklig överhöghet. Nationell suveränitet är förstas vanligtvis ett villkor för att fullt ut kunna utöva en folklig överhöghet. Problemet är att väldigt olika regimer (och åsiktsriktningar), både progressiva och reaktionära, använder försvaret av nationell suveränitet mot trycket från världsmarknaden och imperialismen.

Nationell suveränitet stod i centrum för de antikoloniala och nationella självständighetsrörelserna, liksom för 1900-talets nationella utvecklingspopulismer. Men den har också varit central för militär-diktaturer (som de i södra Latinamerika på 1960- och 1970-talet), teokratiska diktaturer (som Iran), statliga byråkratier, och, som vi ser med Modi och Trump, extrema högerregeringar. Ja, väldigt reaktionära regimer kan försvara den nationella suveräniteten och till och med gå i konfrontation med imperialismen. För oss är försvaret av nationell suveränitet meningsfullt i förbindelse med ett försvar av folklig överhöghet, massornas demokratiska självorganisering, och erövring av friheter och rättigheter som stärker de arbetande klassernas historiska block, som kan bygga alternativ till den globala kapitalismen och de imperialismen som den är uppbyggd av.

Efter 1900-talets erfarenheter med stalinismen kan vi på samma sätt inte mekaniskt likställa folken med deras politiska ledare, som både kan representera dem och inte, i ett förhållande som alltid är dynamiskt. När detta förhållande bryts – som det har gjort eller är på väg att göra i Venezuela – blir de demokratiska rättigheterna en grundläggande del i all kamp för suveränitet, både folklig och, tillfälligtvis, nationell. Därför kommer det inte att finnas några krafter som garanterar Venezuelas suveränitet över sitt territorium och välstånd om inte den folkliga överhögheten återupprättas.

Är inte demokrati viktigt?

Vi socialister strävar inte efter borgerligt demokratiska regimer: vi drömmer om och kämpar under den revolutionära offensiven för att bygga demokratiska gräsrotsorganisationer, direkt demokrati, folklig makt – som frön till en ny och mer livskraftig sorts demokrati som utövas av arbetarna och folkliga sektorer. Men är formell demokrati så föraktlig att vi inte bryr oss om val eller manipulerade resultat?

I en värld som alltmer hotas av en konstellation av extrema högerkrafter handlar kampen om, och kommer den under lång tid att vara, ett försvar av friheter och demokratiska rättigheter, även av borgerligt demokratiska regimers institutioner, mot yttersta högerens angrepp – som vi redan har upplevt med Trump, Bolsonaro, Erdoğan, Orbán och så vidare. Vad ska folk och arbetare i världen och i de (allt fler) länder där kampen mot yttersta höger är livsnödvändig säga om en vänster som föraktar demokrati så mycket att den stöder manipulering av val?

Ur strategisk synvinkel gör också de som kallar sig vänster och stöder förtryckande regimer det teoretiska och praktiska uppbygget av en ny antikapitalistisk utopi en stor otjänst – en utopi som återigen skulle kunna entusiasmera breda skikt av ungdomar, kvinnor och arbetare. En ny anti-

kapitalistisk vänster måste vara demokratisk, oberoende och gå mot auktoritära ”modeller”, eller så kommer den inte att vara någonting.

Men det finns fortfarande en fråga som borde vara viktigare än alla andra för alla socialistiska aktivister och organisationer i Latinamerika och världen: hur ser vi ut i arbetarnas, folkets och det som återstår av den icke byråkratiska vänsterns ögon i Venezuela och vad har de för förväntningar på oss? Ska alla de delar av PSUV:s vänster och de som i hemlighet är kritiska i PSUV, som idag är splittrade, förföljda, en del fängslade, många i full verksamhet mot regeringens förtryck, lämnas åt sitt öde?¹⁰ För oss är det en prioriterad internationalistisk uppgift att stöda deras kamp, uppmuntra dem att enas i sitt motstånd, hjälpa dem att överleva och andas. Allt annat som inte beaktar dem kanske är geopolitik, men det är inte internationalism. Den enda strategiska garantin för ett enväldigt Venezuela, för bättre levnads- och arbetsförhållanden, för en omorganisering och folklig makt på medellång sikt, ligger i händerna på de sociala och politiska krafter som var huvudpersonerna under den bolivarianska processens gyllene år, och inte i händerna på processens dödgrävare.

10 Här är tre av de delar som utgör denna vänster utanför PSUV:
[Aporrea](#), [Tribuna Popular](#), [Revista Movimiento](#).